

ZALA MEGYE KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA 2010-BEN A STATISZTIKA TÜKRÉBEN

Bevezető

A zalai könyvtárak statisztikai adatszolgáltatását az elmúlt évekhez hasonlóan a Deák Ferenc Megyei Könyvtár koordinálta, illetve ellátta a megyei feldolgozó-központi feladatokat, miután minden könyvtár rögzítette az adatait a Nemzeti Erőforrás Minisztérium kulturális statisztikai rendszerének webes adatkitöltő felületén.

Az alábbiakban összefoglaljuk, milyen tendenciák jellemzőek a megyei könyvtári ellátásra. A zalai könyvtárak legfontosabb adatait idén is megjelentettük „Zala megye könyvtári ellátása” című kiadványunkban.

Adatszolgáltató könyvtárak

Az adatszolgáltatók száma az elmúlt 5 évben az alábbiak szerint változott:

Adatszolgáltató könyvtárak	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Megyei könyvtár	1	1	1	1	1
Városi könyvtárak	11	11	11	12	12
Községi nyilvános könyvtárak	213	84	31	23	16
Községi szolgáltatóhely				222	229
Települési könyvtárak összesen	225	96	43	258	258
Egyéb könyvtárak	22	21	20	19	19
Összesen	247	117	63	277	277

2006-2008 között fokozatosan csökkent az adatszolgáltató könyvtárak száma, 2009-ben ugrásszerűen megnövekedett, összesen 277 zalai könyvtár adatainak rögzítésére és feldolgozására került sor. Ebből a települési könyvtárak száma (szolgáltatóhelyekkel együtt) összesen 258 volt.

2009-től a könyvtári szolgáltatást más könyvtártól megrendelő, településen működő szolgáltatóhelyekről az ellátó könyvtár olyan formában jelentett statisztikát, hogy az ellátott szolgáltatóhely adatait külön, a saját adataival össze nem vonva közölte. Ez azonban azt eredményezte, hogy az adatszolgáltatók száma négyszeresére emelkedett, hiszen rögzíteni kellett az adatbázisban új adatszolgáltatóként ezeket a községi szolgáltatóhelyeket, és anyaintézményként az ellátókönyvtárat kellett megjelölni.

2010-ben az adatszolgáltatók száma változatlan maradt, így kiadványunk ismét 277 zalai adatszolgáltató (önkormányzati fenntartású könyvtárak, felsőoktatási- és szakkönyvtárak) legfontosabb adatait közli, illetve néhány összesítő táblát tartalmaz.

A könyvtárak működés, funkciója

A 10 városban összesen 13 önkormányzati fenntartású könyvtár működött. Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtár mellett három könyvtár látott el települési könyvtári feladatokat (József Attila Városi Könyvtár, Apáczai ÁMK Könyvtára, Izsák ÁMK Könyvtára).

MŰHELY

A községekben a helyi önkormányzat a könyvtári szolgáltatást a lakosság számára vagy nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy könyvtári szolgáltatás megrendelésével biztosította. A falvak könyvtári ellátásának megvalósulását a központi ellátási formák (mozgókönyvtári ellátás, illetve az ellátórendszer) és a hálózatgondozói tevékenység összekapcsolása segítette. Két kicsi településen nem volt könyvtári szolgáltatás (Iborfia, Sénye).

Az érvényben lévő megyei hálózati megállapodás alapján a községek könyvtári ellátásában 2010-ben is aktív szerepet töltöttek be a nagyobb városi könyvtárak és a megyei könyvtár (7 ellátókönyvtár), amelyek a mozgókönyvtári, vagy ellátórendszeri szolgáltatást megrendelő települések mellett az önállóan szerzeményező nyilvános könyvtárak számára is nyújtottak különböző segítő szolgáltatásokat (szaktanácsadás, statisztikai adatszolgáltatás, rendezvények szervezése stb.). Ennek anyagi háttérét a mozgókönyvtári normatíva, helyi önkormányzati források, és a megyei önkormányzat 2,4 millió forint támogatása biztosította.

Az alábbi táblázatban összegeztük, hogy a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, illetve a hat városi könyvtár milyen arányban vettek rész más települések ellátásában. A községek ellátásában 3 szolgáltatási forma jellemző: *ellátórendszer, kistérségi mozgókönyvtári ellátás és a hálózatgondozás.*

Szolgáltató könyvtár	Mozgókönyvtári szolgáltatás	Ellátórendszeri szolgáltatás	Önálló nyilvános könyvtár (hálózatgondozás)	Ellátott települések összesen
Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely	29	4	3	36
Városi Könyvtár, Lenti	50			50
Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa	41	2	3	46
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	50			50
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	30		1	31
Fáklya Műv. Közp. és Könyvtár, Letenye	24		2	26
Festetics Műv Közp. és Könyvtár, Hévíz	5		1	6
Összesen	229	6	10	245

Zala megye 245 községe közül 2010-ben már csak 10 önállóan szerzeményező nyilvános községi könyvtár működött, 6 nyilvános községi könyvtár ellátórendszeri szolgáltatást vett igénybe, a legtöbb (229) település a mozgókönyvtári ellátást választotta.

Ellátórendszer esetében a községi önkormányzatokat terhelte a szolgáltatás és a dokumentum-beszerzés költsége: 4 település a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtártól, 2 település a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtártól rendelte meg a szolgáltatásnak ezt a formáját.

Mozgókönyvtári ellátás esetén a szolgáltatás a többcélú kistérségi társulások által lehívott normatív támogatásból valósult meg. Míg 2005-ben öt, 2006-ban nyolc nagykanizsai kistérséghez tartozó település ellátási formája volt, 2007-ben 160 község, 2008-ban 215 község, 2009-ben 222, 2010-ben 229 község rendelte meg a mozgókönyvtári ellátást a különböző ellátókönyvtáraktól. Így ma már ez az ellátási forma jellemző a települések 82%-ára, ahol a zalai népesség 36%-a él.

2010-ben a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtártól eggyel több önkormányzat (Zalaapáti) rendelte meg a mozgókönyvtári ellátást, mint 2009-ben. A

letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár szolgáltatóhelyeinek száma kettővel emelkedett (Szentliszló, Tótszerdahely). A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár ellátott szolgáltatóhelyeinek a száma 4 településsel növekedett (Hahót, Magyarszerdahely, Újudvar, Zalakomár).

A megyében a könyvtárak funkciója alapján 260 közkönyvtár van, a 36 települési nyilvános könyvtár mellett további 2 könyvtár látja el ezt a feladatot: a Honvédelmi Minisztérium Állami Egészségügyi Központ Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézet Könyvtár, és a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Könyvtára. Szakkönyvtári feladatokat 19 könyvtár látott el a megyében, köztük a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Halis István Városi Könyvtár is.

2009 végén 4 városi könyvtárnak (Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) és 1 községi könyvtárnak (Kehidakustány) összesen 16 fiókkönyvtára (15 városi, 1 községi) volt. Adataikat a táblázatban a központi könyvtár statisztikája tartalmazza, külön nem közöljük.

Nemzetiségi könyvtári ellátást a horvát nemzetiség részére továbbra is a tótszerdahelyi báziskönyvtár (amely jelenleg már mozgókönyvtári szolgáltatóhely) végez. Ezt a tevékenységet felügyeljük és szaktanácsal segítjük. Az Országos Idegennyelvű Szakkönyvtár támogatásával a megyei könyvtárban is kialakítottunk egy horvát állományrészt, amelynek irodalomjegyzékét eljuttatjuk a horvát nemzetiségi könyvtárakhoz. A cigány nemzetiség ellátását a megyei könyvtár báziskönyvtárában az olvasószolgálat keretei között folytatjuk.

Az év folyamán továbbra is egy községi könyvtár (Beleznai) működése szünetelt.

A közkönyvtárak működését 2010-ben is szakfelügyeleti vizsgálat ellenőrizte: összesen 14 szakfelügyeleti vizsgálatra és 5 utóvizsgálatra került sor, a nyilvános könyvtárak mellett mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek működését is tanulmányozták a szakfelügyelők.

Alapterület, nyitva tartás

Az önkormányzati könyvtárak alapterületének nagysága 204 m²-rel növekedett, 2010 végén 24 522 m² állt rendelkezésre összesen a használók számára.

A legtöbb könyvtár (51%) hetente 2 napot volt nyitva. A városi ellátást biztosító könyvtárak közül 5 napos nyitva tartása volt a keszthelyi, zalalövői, pacsai könyvtáraknak, valamint Zalaegerszegen az Apáczai ÁMK könyvtárának és az Izsák ÁMK könyvtárának. A többi városi könyvtár és a megyei könyvtár 6 napon volt nyitva, és ugyancsak 6 napot jelentett 4 község, Páka, Nagypáli, Sármellék és Szilvágycsanak könyvtára is.

A heti nyitva tartási órákat tekintve a könyvtárak 68%-a 9 órát, vagy annál kevesebbet tart nyitva. Ide tartozik a legtöbb mozgókönyvtári szolgáltatóhely, valamint néhány nyilvános községi könyvtár. Zalaszentgyörgyi, Molnári, Semjénháza, Söjtör településeken a heti 6 órát sem éri el a nyitva tartás.

Nem volt nyitva egész évben a beleznai községi könyvtár, valamint a lenti kápolnai fiókkönyvtár.

A nyári időszakban ideiglenesen zárva tartott néhány hétig a megyei könyvtár, a József Attila Városi Könyvtár, a Fejér György Városi Könyvtár a karbantartási munkák elvégzése, illetve szabadságolás miatt. A keszthelyi városi könyvtárban 2010-ben 25%-os létszámleépítés volt, ami szintén indokolta az időszakos zárva tartást.

Informatikai ellátottság

A könyvtárak számítógépes ellátottsága egyre javul, de még mindig hiányzik néhány településen a számítógép. Összesen 847 db számítógép állt a használók rendelkezésére 798 db internet elérhetőséggel.

A legtöbb számítógépe a Halis István Városi Könyvtárnak (91 db), a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak (83 db) és a József Attila Városi Könyvtárnak (50 db) van.

34 könyvtárban nincs internet, 46 helyen még nem szélessávú az internetkapcsolat.

45 könyvtár rendelkezik saját honlappal, többségük összetett struktúrájú, rendszeresen frissülő tartalommal. A nagykanizsai városi könyvtár kezelte 2010-ben is a Nagykanizsai Kistérség Adatbáziskezelő Rendszerét: <http://www.nagykar.hu/>

Pályázatok

A megyében a legjelentősebb fejlesztések forrásai európai uniós pályázatok voltak. A legnagyobb közkönyvtárakban (megyei könyvtár, valamint a zalaegerszegi, nagykanizsai, letenyei, lenti, keszthelyi városi könyvtárakban) nagyobb informatikai fejlesztésre került sor a TIOP-1.2.3-08/1 közös pályázat jóvoltából. Számítógépek, és egyéb kiegészítő eszközök beszerzésére került sor, mindegyik konzorciumi partner könyvtárban fejlesztették a TextLib integrált rendszert, a megyei könyvtárban megvalósult az önkiszolgáló kölcsönzés, és az információs akadálymentesítés.

A zalakarosi és a zalaszentgróti könyvtárakban, valamint az Apáczaik ÁMK könyvtárában szintén volt informatikai fejlesztés a TIOP-1.2.3-08/1 kódszámú pályázati támogatással (összesen 7.766.000 Ft). IKT eszközök beszerzése mellett Zalakaroson a HUNTEKA, Zalaszentgróton és az Apáczaik ÁMK Könyvtárában a TextLib integrált rendszert vásárolták meg, és elkezdődött az adatbázis feltöltése.

A TÁMOP-3.2.4-08/1 pályázati támogatásból 2010-ben megújult a megyei könyvtár és a letenyei városi könyvtár olvasói tereinek bútorzata. E pályázat megvalósítása 2011-ben is folytatódik. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár, a városi könyvtárak (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) és a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára közös pályázata lehetővé teszi a könyvtári honlapok, az elektronikus katalógusok, adatbázisok fejlesztését, valamint olvasásnépszerűsítő programok, képzések szervezését is.

A megyei könyvtár konzorciumi pályázata mellett a zalaszentgróti városi könyvtár nyert jelentős összeget (56.817.650 Ft-ot) a TÁMOP-3.2.4-08/1 pályázaton. A zalakarosi városi könyvtár, az Apáczaik ÁMK könyvtára, a gelsei, murakeresztúri könyvtár, valamint a letenyei általános iskola, és a keszthelyi gimnázium könyvtára a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet dr. Kovács Lajos Szakkönyvtár TÁMOP-os pályázatában vett részt.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv pályázataival mellett a Nemzeti Kulturális Alap is támogatott néhány megyei jelentőségű projektet, köztük legjelentősebb az őszi könyvtári napok Zala megyei rendezvényeire elnyert 1.977.945 Ft támogatás volt.

„Komplex, sokrétű mozgókönyvtári ellátás népszerűsítése” címmel a Deák Ferenc Megyei Könyvtár pályázata keretében – együttműködve a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárral és a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtárral – négy zalai kistérség (keszthelyi, zalaegerszegi, zalaszentgróti, pacsai,) mozgókönyvtári szolgáltatásának népszerűsítő anyaga (mappák betétlapokkal, valamint plakát) készült el egységes logóval.

Állományadatok

2010-ben a megye önkormányzati könyvtárainak állománya a statisztikai adatszolgáltatás alapján összesen 1 977 592 db dokumentum volt. A gyarapodás mértéke tovább csökkent. Az év folyamán összesen 41.472 db-bal nőtt a könyvtárak állománya, 80.379 eFt értékben. Ez 6739 db-al (16.333 eFt értékben) kevesebb, mint a 2009. évi gyarapodás volt. A beszerzett dokumentumok átlagára 1.801 Ft volt.

Nem gyarapodott az állomány 3 községi könyvtárban (Belezna, Molnári, Semjénháza,) és a Halis István Városi Könyvtár ellátásába tartozó 41 szolgáltatóhelyen (szolgáltatási formájuk – teljes körű könyvtári szolgáltatás - alapján nem gyarapítják a községeik állományát; a mozgókönyvtári támogatásból vásárolt dokumentumok a városi könyvtár állományába kerültek és a heti szállítás során olvasói használatra adták át a településeken).

A nyilvános könyvtárak jegyzékén szerepelő könyvtárak esetében a költségvetésben tervezett állománygyarapítási összeg 2010-ben is növekedett az előző évi dokumentumbeszerzési összeg alapján megítélt érdeketségnövelő támogatással, 24 önkormányzat 10.119.000 Ft támogatást nyert el.

A kurrens időszaki kiadványok (példányok) száma 206 db-bal volt kevesebb, mit tavaly, a megye települési könyvtáraiban összesen 2.943 db előfizetett lap volt, ebből 1.183 db a kistérségi mozgókönyvtári ellátó helyeken volt igénybe vehető. A Halis István Városi Könyvtár szolgáltatóhelyein a folyóirat-ellátás is a teljes körű könyvtári ellátás része volt, a 41 település számára összesen 7 időszaki kiadványt fizettek elő.

Könyvtárhasználat

A könyvtárhasználati adatok megyei szinten csak kis mértékben változtak: a regisztrált könyvtárhasználók száma közel négyezerrel csökkent a megyében, ugyanakkor a személyes látogatások száma, az internet használat és a távhasználat egyaránt növekedett (elsősorban a városi könyvtárak és egyes mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek forgalmi adatai emelkedtek). 2010-ben 46.556 fő iratkozott be a megye közkönyvtáraiba, akik 674.270 alkalommal keresték fel személyesen a könyvtárakat. Az internet használatok száma a számítógépes ellátottság javulásával több, mint 12 ezerrel emelkedett: 2010-ben összesen 175.943 alkalmat regisztráltak a könyvtárak. A távhasználatok száma a mérések alapján (telefon, e-mail, honlap, OPAC) 891.782 alkalom volt.

A kölcsönzött kötetek száma a megye települési könyvtáraiban összesen 983.225 db volt, és 582.155 db dokumentumot vettek kézbe helyben az olvasók. Elsősorban egyes városi könyvtárakban (pl. a zalaegerszegi, nagykanizsai, zalalövői és zalaszentgróti városi könyvtárakban) és számos mozgókönyvtári szolgáltatóhelyen mutat emelkedést a kölcsönzések és a helyben használatok száma.

Egy regisztrált olvasó átlagosan 14 alkalommal kereste fel a könyvtárát az év során, 4 alkalommal internetezett, 21 dokumentumot kölcsönzött és 13 dokumentumot használt helyben.

A 14 év alatti beiratkozott olvasók száma egy kicsit tovább csökkent: 14.544 gyermekolvasót regisztráltak a zalai közkönyvtárakban. Az összes regisztrált olvasónak 27%-a volt 14 év alatti. A 14 év alattiak körében a személyes használatok száma közel húszezer alkalommal volt magasabb, mint a múlt évben, összesen 268.388 alkalmat regisztráltak a könyvtárak; elsősorban a városokban volt tapasztalható, hogy a beiratkozott gyerekek gyakrabban keresték fel a könyvtárát. A kölcsönzött és helyben

használt dokumentumok száma a 14 év alattiak körében nem mutatott emelkedést a megyében, annak ellenére, hogy összességében ez volt a jellemző: 2010-ben összesen 280.291 db-ot kölcsönöztek és 189.661 db-ot használtak helyben. Egy beiratkozott gyermekolvasó átlagosan 18 db könyvet kölcsönzött ki, és 19 db-ot használt helyben.

A zalai közkönyvtárakban összesen 91.624 referenzs kérdést regisztráltak a könyvtárakban (több mint négyezerrel kevesebbet, mint tavaly).

A könyvtárközi kölcsönzések száma emelkedett, a beérkezett kérések száma több mint 1700 db-bal volt magasabb, összesen 7182 kérés érkezett a zalai könyvtárakhoz. A legtöbb kérést (az összes kérés 84%-át) a Halis István Városi Könyvtárban regisztrálták. A könyvtárközi szolgáltatást biztosító könyvtárak elsősorban az eredeti dokumentumot küldték el a kérő könyvtárnak, nyomtatott formában 38-at, elektronikus formában 199-et juttattak el.

A zalai könyvtárakból elküldött kérések száma 2010-ben 11.721 db volt, ami több mint négyezerrel több, mint tavaly. Az elküldött kérések közül 2.857 nem teljesült, a többit elsősorban eredeti formában megkapták a könyvtárak, nyomtatott formában 260, elektronikus formában 271 kérés teljesítésére került sor.

Rendezvények

A zalai önkormányzati könyvtárakban 2010-ben összesen 2.530 rendezvényt tartottak, ebből 202 kiállítás volt. Ezekben a programokon összesen 157.598 résztvevőt regisztráltak. A 13 városi ellátást biztosító könyvtárban tartották a rendezvények 64%-át, összesen 1.621 alkalommal. A többi rendezvényre községi könyvtárakban (121) és a mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeken (788) került sor.

Megemlékeztünk többek között a költészet napjáról, a népmese napjáról. A hagyományosan megrendezett ünnepi könyvhéten és a Zalai Gyermekkönyvhetek során számos rendezvényre került sor a megyében. Ez utóbbi rendezvénysorozatokhoz programfüzetet készítettünk.

Az Internet Fiesta rendezvényein a számítógépes információszolgáltatásra és az elektronikus ügyintézés lehetőségére hívtuk fel a figyelmet.

A József Attila Megyei Szavalóversenyre 2010. április 10-én került sor Zalakaroson.

A megyei összefogással megvalósuló rendezvények közül kiemelkedett az őszi könyvtári napok programsorozata, amely a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásából valósult meg. 2010-ben a családokat céloztuk meg. Zala megyében szinte valamennyi városi könyvtár, több községi és iskolai könyvtár is bekapcsolódott a programba, a koordinátori teendőket pedig a Deák Ferenc Megyei Könyvtár látta el. Különösen jó volt a fogadtatása a Könyves Vasárnap programjainak, amelyet minden nagyobb könyvtár megtartott, a Fejér György Városi Könyvtár 4. alkalommal szervezte meg nagyszabású rendezvényét ezen a napon. Az őszi könyvtári napok rendezvénysorozatán összesen 21 településen 112 zalai programra került sor 7.718 fő részvételével.

A legfontosabb megyei szakmai rendezvényre 2010. március 5-én került sor a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban, amikor a Zalaegerszegi Körzeti Könyvtár megalapításának 60. évfordulója emlékeztünk. A „*Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe*” címmel megtartott rendezvényen előadásokat hallgathattak az érdeklődők, valamint az olvasóteremben elhelyezett kiállítást is megtekinthették az érdeklődők.

A lenti, a zalaegerszegi és a nagykanizsai városi könyvtárak is szerveztek a nyár folyamán olvasótáborokat, az utóbbi könyvtár 2 alkalommal is. A novai olvasótábor a szlovén-magyar határmenti együttműködés projektjeként a zalaegerszegi Könyvtárpártoló Alapítvány szervezésében valósult meg. A Halis könyvtárban továbbá kiemelt projekt volt a Haliskola programsorozat, amelyen 160 középiskolás fiatal vett részt. A zalaegerszegi városi könyvtár „KönyvtárNet” számítástechnikai tábort tartott.

Középiskolások számára az Asbóth Emlékév alkalmából a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezett vetélkedőt. Az egész megyét érintő program volt továbbá a Mese útja - Boszorkány hava megyei rendezvénysorozat, amelyet az Apáczai ÁMK Könyvtára szervezett meg, és az IBBY magyarországi szekciója is támogatott. Megyei történelmi levelezős játékot a zalalövői könyvtár szervezett a pedagógiai intézet könyvtára közreműködésével. A megyei könyvtár Irodalmi kalandozások című levelezős játéka szintén megmozgatta a megye általános iskoláit.

A 620 órányi használóképzésen 11.235 fő vett részt. Ebből a legtöbbet a városok könyvtáraiban szerveztek meg, a 466 óra képzésen 8.964 fő vett részt.

Az ellátókönyvtárak nem csak saját intézményükben tartottak internethasználoi képzést, hanem a szolgáltatóhelyeken is: így a megyei könyvtár Bagodban; a Halis István Városi Könyvtár Rigyácon, Sormáson, Nagyrécsén; a József Attila Városi Könyvtár Csonkahegyháton, Becsvölgyén és Sárhidán.

Kiadványok

Kiadványt saját kiadásban csak a megyei könyvtár jelentetett meg 2010-ben. Kiadta a statisztikai táblázatokat tartalmazó „Zala megye könyvtári ellátása” című kiadványt, az *Olvasó Lurkó* című folyóiratot. Az elmúlt évekhez hasonlóan szerkesztette és megjelentette a könyvtári hálózat lapját, a *Zalai Könyvtári Levelező* két számát, amelynek írásai beszámolnak a megyében végzett munkáról. A lapot eljuttattuk valamennyi Zala megyei könyvtárhoz, így értesülhettek a megyei és országos szakmai programokról, a könyvtárakban folyó műhelymunkáról; a lapot a megyei könyvtár honlapján elektronikusan is elérhetővé tette.

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely 2010-ben is megjelentette a *Gyermekkönyvtári információ* című internetes módszertani hírlevelet, amely a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának honlapján érhető el.

A Fejér György Városi Könyvtár 4 évig dolgozott a Keszthelyi Életrajzi Lexikon kéziratának elkészítésében, amely 2010-ben Keszthely Városi Önkormányzatának kiadásában jelent meg, és a város napján mutattak be a nagyközönségnek.

A zalai könyvtárhálózat számára továbbra is a megyei könyvtár vállalta önköltséges áron a kötetést. 2010-ben a kötések száma összesen 3.041 darab volt, ebből 2.594 darab volt a megyei könyvtár kiadványa. A megrendelő öt városi könyvtár (Keszthely, Lenti, Letenye, Zalaegerszeg, Zalaszentgrót) valamint a Zala Megyei Önkormányzat, a Magyar Nemzetiségi Tájékoztatási Intézet Lendva (Szlovénia), a Zala Megyei Pedagógiai Intézet dr. Kovács Lajos Könyvtára, a Zrínyi Miklós Gimnázium és a Pedagógiai Intézet vették igénybe a könyvkötészeti szolgáltatást. Az összes kiadványból 1.516 darab vászon és 1.525 darab puha kötésű volt.

A kötetés mellett számos dokumentum restaurálására került sor: folytatódott a *Magyar Paizs* című újság állományvédelme (1905–1907), amely elsősorban pályázati támogatásból készülhetett el. A Göcseji Múzeum számára az iskolatörténeti gyűjtemény tizenegy dokumentumát restauráltuk.

Munkaügyi létszám adatok

A 245 önkormányzati fenntartású könyvtárban (a szolgáltatóhelyekkel együtt) 409 fő dolgozott szakmai munkakörben, köztük 178-an rendelkeztek felsőfokú végzettséggel, 231-en középfokú végzettséggel.

133 fő teljes munkaidőben, 161-en részmunkaidőben, 112-en önkéntesként illetve megbízási díjasként, 3 fő vállalkozóként dolgozott.

A teljes munkaidős könyvtárosok többségét (94 fő) a városok könyvtáraiban alkalmazták. Kevésbé jellemző a részmunkaidős (15), a megbízási díjas, önkéntes (6), vagy a vállalkozói (3) foglalkoztatás.

Az intézményként működő községi könyvtárakban viszont leginkább részmunkaidőben foglalkoztatják a könyvtárosokat (10), teljes munkaidőben 6-an, megbízási díjasként 5-en dolgoznak.

A mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeken általában 1-1 főt foglalkoztattak, 7 helyen 2 fő végezte a munkát. A legtöbben szintén részmunkaidősök (130 fő) és megbízási díjasok vagy önkéntesek (99 fő) voltak, mindössze 4 településen volt teljes munkaidőben alkalmazott könyvtáros (Becs völgye, Milejszeg, Páka, Szilvágy).

Összegzés

A zalai könyvtárak száma 2010-ben nem változott, továbbra is 277 könyvtár működött, köztük 258 lát el települési könyvtári feladatokat. Év végén a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén már csak 27 könyvtár szerepelt. A városi könyvtárak és egyéb könyvtárak száma nem változott, a községi könyvtárak többsége (229) mozgókönyvtári szolgáltatóhelyként működött. A könyvtárak alapterülete növekedett, valamint több könyvtárban jelentős mértékű eszközvásárlásra (IKT eszközök, bútorzat) került sor. Nagy jelentőségű fejlesztés volt a megyei könyvtárban az önkiszolgáló kölcsönzés bevezetése.

A TextLib integrált rendszer használata a nagyobb könyvtárakban tovább erősödött, illetve ahol már évek óta használatban van, mindenütt tökéletesítették, kiegészítő modulokkal bővítették a rendszert.

A dokumentum-beszerzésre fordított összeg tovább csökkent a megyében, és a könyvtárhasználók száma is kicsit visszaesett. Ugyanakkor az jellemző, hogy akik beiratkoznak a könyvtárakba, azok intenzívebben használják, többször felkeresik személyesen és távoli eléréssel a könyvtárak honlapját, online katalógusát egyre többen böngésszik.

A legfontosabb viszonyszámokat (használó arány, dokumentumellátottság, települési ellátottság, beszerzési kvóta) tekintve megállapítható, hogy Zala megye lakosságának 15,9 %-a könyvtárhasználó (használóarány), átlagosan egy lakosra 6 kötet (település ellátottsága), a könyvtárakban egy regisztrált használóra 42 kötet (használóellátottság) állt rendelkezésre. Állománygyarapításra a települések lélekszámát figyelembe véve, 1 lakosra vetítve 275 Ft-ot (beszerzési kvóta) fordítottak a megye könyvtárai.

Sebestyénne Horváth Margit